

Vetoamus perusopetuksen tuntijakotyöryhmälle 9.10.2009

Kaksi vierasta ja toinen kotimainen Kieltenopiskelusta jokaisen perusopetuksen oppilaan subjektiivinen oikeus

Panostus laadukkaaseen kieltenopetukseen perusopetuksessa on sijoitus tulevaisuuteen ja tuo selviä säästöjä jatko-opinnoissa ja työelämässä. Tästä syystä Suomen kieltenopettajien liitto SUKOL ry vaatii, että perusopetuksen uutta tuntijakoa ja opetussuunnitelman perusteita annettaessa jokaisen perusopetukseen osallistuvan subjektiiviseksi oikeudeksi taataan mahdollisuus opiskella vähintään kahta vierasta ja toista kotimaista kieltä.

Edellisen perusopetuksen tuntijaon yhteydessä vähennettiin vapaasti valittavien opintojen määrää 20 vuosiviikkotunnista 13 vuosiviikkotuntiin. Tämä on johtanut siihen, että yläluokilla ei enää synny yhtä paljon valinnaisen vieraan kielen (ns. B2-kielen) ryhmiä kuin aiemmin.

Myös kuntien opetustoimen säästöt ovat vaikuttaneet siihen, että vieraita kieliä opiskellaan perusopetuksessa entistä vähemmän. Yhä harvemmalla oppilaalla on mahdollisuus valita valinnainen pitkä vieras kieli (ns. A2-kieli). Eniten on vähentynyt saksan opetus, mutta myös muiden kielten opetusta valinnaisena vieraana kielenä alaluokilla on karsittu. Myöskään kaikille yhteisenä kielenä (ns. A1-kielenä) ei tarjota juuri muuta kuin englantia. Aloitusryhmäkokoja on kasvatettu niin suuriksi, että ryhmien syntyminen ei ole enää realistista varsinkaan pienissä kouluissa. Tämä asettaa oppilaat epätasa-arvoiseen asemaan keskenään: mahdollisuus opiskella vapaaehtoisia vieraita kieliä riippuu asuinkunnasta ja jopa koulusta, jota oppilas käy.

Pahimmassa tapauksessa opiskelija ei koko perusopetuksen aikana pääse opiskelemaan kolmatta vierasta kieltä – vaikka opiskeluhaluja ja motivaatiota olisikin. Kansallinen kielivarantomme kaventuu, samalla kun monipuolisen kielitaidon tarve työelämässä vain kasvaa.

Kehityssuunta on huolestuttava, koska varhain aloitetut kieliopinnot takaavat vankemman kielitaidon myöhemmin jatko-opinnoissa ja työelämässä. Tällä hetkellä yliopistojen ja korkeakoulujen kielikeskusten resursseista menee suuri osa joko yleissivistävän opetuksen kieliopinnojen täydentämiseen tai kielten alkeiden opettamiseen. Myös työelämässä joudutaan kielikouluttamaan työntekijöitä entistä enemmän. Toimiva peruskielitaito olisi kuitenkin hankittavissa jo yleissivistävän opetuksen aikana halvemmalla ja vähemmällä vaivalla.

Laadukkaan kieltenopetuksen takeena ovat pätevät kieltenopettajat. Säästötoimenpiteet eivät saa johtaa siihen, että perinteisesti kieltenopettajien antama kieltenopetus siirretään kieltenopetukseen erikoistumattomien luokanopettajien tai epäpätevien, opetettavaa kieltä jotenkin hallitsevien henkilöiden tehtäväksi.

Kuntien kieliohjelmat on muodostettava sellaisiksi, että ne mahdollistavat valinnaisen vieraan kielen ryhmien synnyn. Jos valinnaisen vieraan kielen ryhmää ei alaluokilla synny, kunnat on veloitettava toteuttamaan valinnaisen vieraan kielen opetusta yläluokilla. Samalla on taattava kunnan sisällä subjektiivinen oikeus jokaiselle kulkea oma kielipolkunsa yleissivistävän koulutuksen loppuun asti.

Helsingissä 9.10.2009
Suomen kieltenopettajien liitto SUKOL ry